

בר בתל אביב. לדברי ד"ר כנרת להד, "המודל של הגבריות האידיאלית אינו של רווק נצחי"

דני בראון

צילום: דודו בכר

הידיעה הבזיקה על מסכינו לפני כשבועיים וחצי, קצת אחרי 11:00, בדיוק בעיתוי הנכון כדי להגביר את תיאבוננו לקראת ארוחת הצהריים. כתב הק- רבות איתי אנגל מקנן. חתן פרס סוקולוב הצנום, שכולם מסכימים שנראה, כמו שאומרים, "שמור לגילך" (49), מתחתן עם חברתו, עורכת דין צעירה ומצודדת, היימ- נות רדאי. "בקרוב מאוד, אנגל ישאיר את השכפ"ץ בבית ויעלה על חליפת שלושה חלקים, בשעה שיצעד לעבר החופה. מזל טובש", התרונן "וואלה! סלבס". עשה אהבה ולא מלחמה.

הידיעה על אירוסיו של אנגל לוותה באנחת רווחה קולקטיבית. בית, הנה, האיש שהסתובב בש- דות הקטל של לבנון ויוגוסלביה המתפרקת נקשר סוף סוף לאשה שאולי תוציא לו את הג'וקים מהראש. "מזל טוב איתך, באמת הגיע הזמן, אמנם באיחור אך מור- טב מאוחר מאשר אף פעם לא", איחלה לו בנימה קצת חמצמצה אחת הגולשות בפייסבוק, שתייגה עצמה בפוסט כ"פילינג אקסייטד". אי אפשר היה להימנע גם מבדיחות כמו בטוקבק ב"מאקרו", "סוריה? עיראק? עכ- שיו הוא יצטרך אישור גם כדי לצאת לסופר", אבל הנימה הכ- ללית היתה כמוכן חיובית, מפויסת, "הכל בא על מקומו בש- לום". הילד התבגה.

תחושת הרווחה הזו, שלא די- לגה גם על המדור, עוררה בו גם שאלות. הרי נהוג לחשוב שרק על נשים פועל מכבש החתונה ואילו רווקים יכולים להמשיך להתהולל ללא הגבלה. לדברי ד"ר כנרת להד, חוקרת מגדר וסר- ציולוגית מהתוכנית לנשים ומג- דר באוניברסיטת תל אביב, המ- חקר בתחום דל מאוד, אבל ברור שגברים נתונים ללחץ רב בעניין הזה, גם אם לוחות הומנים שלהם שונים ומרווחים יותר משל נשים. "גם מגברים מצפים להת- חתן, להתמסד, להיות אבות, לפ- רנס, לקנות צמוד קרקע במודי- עין עם כלב וגדר חשמלית", אומ- רת להד. "המודל של הגבריות האידיאלית אינו של רווק נצחי, אלא של רווק הולל שאחרי כמה שנים מישהי תפסה אותו ועכשיו הוא כמו כולנו".

בהקשר הזה עולה באופן טבעי דמותו של חפר מרמזור (נירו לוי),

יש רווקים שמחים?

אנחת הרווחה הקולקטיבית שהולידו אירוסיו המאוחרים של כתב המלחמות איתי אנגל שלחה את מדור היחסים לבדוק מה היחס החברתי לרווקים מבוגרים, וכיצד דוחפת החברה גם את הגברים להתחתן, להעמיד צאצאים ולעבור למודיעין

גברים בבר בסולט לייק סיטי, ארצות הברית. לחץ חברתי והרבה סבל וכאב צילום: ריק באומר/איִפִי

המשך מעמך 1

להיות ביחסים זוגיים, מחייבים וממושכים, ושכל אחד מחפש קשר כזה. זה לא נכון... מהרבה סיבות, עדיף לאנשים מסוימים לא להיות ביחסים כאלה, וזו אינה סיבה לרחם עליהם."

ללהד המלה נראית כמו גיי־מייק מיותר אך בעיני הלא מקצור־עיות יש בה מידה של חידוש. זהו ניסיון נוסף לתאר בתמצית את האתר השקוף שמקיף אותנו מכל עבה, האקסיומה התרבותית של־פיה יחסים זוגיים – הטרוסק־סואלים או הומוסקסואלים – הם יעד, מנוחה ונחלה, תחנה סופית, גביע קדוש. ברייק מסבירה שה־מונח שלה הוא נייטרלי מבחינה מגדרית, כלומר הוא תקף לשני המינים, אך מציינת שהלחצים שמופעלים על נשים לממש אותה חזקים יותר.

אנגלברג, בעצמו רווק שב־50 ("ההורים שלי הפ־נימו שאלה החיים הפרטיים שלי ולא ללחוץ עלי"), אומר שגם אם על גברים פועל פחות לחץ מפור־רש, הם עדיין נתונים תחת מידה של דיכוי. "יותר מגברים, נשים מספרות שההורים צועקים עליהן, למה עזבת את החבר. אבל הגברים הרבה פעמים מפני־מים את הדיכוי גם אם הוא לא גלוי, הם בטוחים שכולם מסתב־לים עליהם וחושבים על הרווקות שלהם. הם רואים את העיניים העצובות של ההורים."

איננו מכירים באמת את איתי אנגל וארוסתו, ואין ספק שהם שמחים ומאושרים בחתונתם הצ־נועה הקרובה בחיק המשפחה. אך למטבע של אנחת הרווחה שליוותה את הבשורה יש גם צד שני, של לחץ חברתי והרבה סבל וכאב. המסר הקבוע של להד רל־וונטי גם כאן: יש פשר ומשמעות גם בחיי הרווקות, יש ערך גם לקשרים אחרים (כיום היא חוק־רת חברות ודודאות), זו לא חייבת להיות רק תקופת המתנה. ופה ושם יש גם רווקים שמחים בני 50. גם זה אפשר. גם זה מותר.

איתי אנגל צילום: איליה מליניקוב

"מזל טוב איתי, באמת הגיע הזמן, אמנם באיחור אך מוטב מאוחר מאשר אף פעם לא", איחלה לאנגל בנימה חמצמצה אחת המגיבות בפייסבוק

חש כשהוא מגיע לבית הכנסת של ההורים בחגים. "אני משתדל לש־כנע את עצמי שזה לא איזה באג קריטי באישיות שלי", הוא אומר, "עוד מעט לאחותי יהיה ברית ואני מתחיל לפחד... איך אני הולך להופיע שם?... יגידו לי 'בקרוב אצלך, בקרוב אצלך' וארגיש נורא לא נעים."

מידה של דיכוי

בקיץ האחרון זכה לסיקור תקשורתי יוקרתי ומונח החדש amatonormativity שטבעה ב-2012 פרופ' אליזבת ברייק מהחוג לפילוסופיה באוניברסיטת אריזונה, קרוב רחוק של המושג "הטרונורמטיביות" ("אמטוס") פירושו בלטינית "אהוב". ברייק הסבירה ל"הארץ" שהיא רצתה מלה שתצביע על ההנחה הר־ווחת, שלפיה מוטב לאנשים

סטריאוטיפ גם אך פופולרי של הרווק הישראלי. הגבר החופשי ההולל והמסתמם, ציפור הדורה, שגם בגיל 40 מסרב להיכנס ל־לוב ומתבונן בשני חבריו, הנשוי והמאורס (מירי בגילום אדיר מ־לר ואיצקו בגילום ליאור כלפון) במידה של רחמים, והם בו – ביותר משמץ של קנאה. בלי לפ־רט יותר מדי על הפלקטיות המזיקה של הדימויים ב"רמזור" בעיניה, להד מעריכה שאם הסד־רה היתה עוקבת אחרי חפר עד גיל 50 חייו היו מצטיירים כאטר־קטיביים פחות. "רווקות גברית בגיל 50-55 זה לא תסריט חברתי נחשק. מצב כזה מעורר הרבה ספ־קולציות לגבי בריאותו הנפשית של הגבר הזה ושאלות כמו 'מי דואג לו? גברים רבים סיפרו לי שמתייחסים אליהם כאל ילדים קטנים אם אין אשה לידם. מובן שעולות שאלות גם לגבי המיניות של גבר כזה – עם מי הוא עושה את זה? מה קורה שם?'"

ללהד, שספרה על רווקות בראי הסוציולוגיה של הזמן "A table for one" מתפרסם בימים אלה בהוצאת אוניברסיטת מנצ'סטר, חשוב להדגיש שהדיבור על רווקות גברית אינו יכול להת־עלם מההקשר החברתי, המעמד־הדתי והגיאוגרפי. מובן שהלחצים על נער גבעות שנהפך לרווק גב־עות מודקן, למשל, אינם דומים לאלה שמופעלים על צעיר תל־אביבי חילוני.

ד"ר ארי אנגלברג, סוציולוג ואנתרופולוג ממכללת הדסה, כתב את עבודת הדוקטורט שלו

שפורסמה ב-2011 על רווקות בח־ברה הדתית־ציונית. "מראיינות במחקר אמרו לי שלגברים יש חיי מדף ארוכים יותר, אבל גם אצלם התוקף בסופו של דבר פוקע", הוא העיד. נכתב שם שאחד מכלי הל־חץ על רווקים זכרים הוא הפולחן הדתי: "האפליה נגד רווקים בטק־סים דתיים קהילתיים מעוגנת בה־לכה. מקורה בחשש שמחשבותיהם אינן טהורות... ונועדה גם לעודד את הנישואים". כך למשל, רווקים אשכנזים רבים עדיין נמנעים מה־תעטפות בטלית, ואחד המ־רואיינים סיפר לו שאפילו בשיבת "שיח" הידועה בליבר־ליות שלה הקפידו תמיד שכל בע־לי התפקידים בתפילת הימים הנוראים, אפילו ווטרים כמו המג־ביה והגולל, יהיו נשואים.

תומר (שם בדוי), רווק בן 37, סיפר במחקר על המצוקה שהוא